

**Неправилно
писане и произнасяне на „твърди“
окончания в 1 лице, ед.ч. (аз)
и в 3 лице, мн. ч. (те)**

Как да напишем: **говора** или **говоря**?
Как да кажем: **гово[рЪ]** или **гово[рїЪ]**?
Как да напишем: **седа** или **седя**?
Как да кажем: **се[дЪ]** или **се[дїЪ]**?

Неправилно произнасяне на „твърди“ окончания, вместо „меки“

- Твърдото произнасяне е по-характерно за западнобългарската говорна практика.
- Стандартното говорене изисква произнасяне на „меки“ съгласни преди окончанието за 1 лице, ед.ч. (аз) и за 3 лице, мн. ч. (те).

Неправилно писане на „твърди“ окончания, вместо „меки“

- **Неправилното писане се появява под влияние на произнасянето, на говоренето.**
- **Стандартното писане изисква БУКВАТА „Я“ в окончанието за 1 лице, ед.ч. (аз хххххЯ) и в окончанието за 3 лице, мн. ч. (те хххххЯТ).**

Напомняне за спреженията

- Този тип характерни грешки при говорене (по-рядко при писане) се допускат при глаголите от второ спрежение.
- Глаголи от второ спрежение са онази част от българските глаголи, при които във 2 л., ед.ч. (ти), в 3 л., ед.ч. (тя, той, то), в 1 л., мн.ч. (ние) и във 2 л., мн.ч. (вие) преди окончанието има гласен звук [и] и се пише буква „и“:
ходиш, работиш, води, говори, седим, ловим,
твърдите, носите

Упътване за означенията

- В квадратни скоби [xxx] се записва начинът на произнасяне, не на писане.
- С малка горна буква j след буква за съгласен звук се отбелязва, че съгласният звук е палатален или „мек“.

А3 (1 лице, единствено число) – „мек“ съгласен звук + А

■ Нормативно произнасяне

- отгово[р'ъ]
- рабо[т'ъ]
- благода[р'ъ]
- мо[л'ъ]
- твър[д'ъ]
- позво[л'ъ]
- ле[т'ъ]

■ Диалектно произнасяне

- отгово[ръ]
- рабо[тъ]
- благода[ръ]
- мо[лъ]
- твър[дъ]
- позво[лъ]
- ле[тъ]

АЗ (1 лице, единствено число) – „мек“ съгласен звук + А

■ Стандартно, правилно изписване

- отговорЯ
- работЯ
- благодарЯ
- моЛЯ
- твърДЯ
- позвоЛЯ
- леТЯ

■ Нестандартно, неправилно изписване

- отговора
- работа
- благодара
- моЛа
- твърДа
- позвоЛа
- леТа

ТЕ (3 лице, множествено число) –

„мек“ съгласен звук + АТ

■ Нормативно произнасяне

- отгово[р'ѣт]
- рабо[т'ѣт]
- благода[р'ѣт]
- мо[л'ѣт]
- твър[д'ѣт]
- позво[л'ѣт]
- ле[т'ѣт]

■ Диалектно произнасяне

- отгово[рът]
- рабо[тът]
- благода[рът]
- мо[лът]
- твър[дът]
- позво[лът]
- ле[тът]

ТЕ (3 лице, множествено число) – „мек“ съгласен звук + АТ

■ Стандартно, правилно изписване

- отговорЯТ
- работЯТ
- благодарЯТ
- моЛЯТ
- твърдЯТ
- позволЯТ
- леТЯТ

■ Нестандартно, неправилно изписване

- отговорат
- работат
- благодарат
- молат
- твърдат
- позволат
- летат

ПРИМЕРИ за некоректно, ненормативно произнасяне

- Често се питам как да отгово[рЪ] на простичкия въпрос...
- Имала съм възможност много пъти да гово[рЪ] по този въпрос.
- Хората, които се занимават с политика, да потър[сЪт] отговорите и да вземат решенията.

СЪЩИТЕ изречения, написани според нормата и с ключ за произнасянето

- **Често се питам как да отговорЯ на простичкия въпрос... [отговорЈъ]**
- **Имала съм възможност много пъти да говорЯ по този въпрос. [говорЈъ]**
- **Хората, които се занимават с политика, да потърсЯТ отговорите и да вземат решенията. [потърсЈът]**

ПРИМЕРИ за некоректно, ненормативно произнасяне

- Хората бяха абсолютно отвратени, твър[дЪ] го, истина е.
- Да съм почтен, означава да си позво[лЪ] да обещаю само това, което мога да изпъл[нЪ].
- И аз си мис[лЪ], че може дори да се направи така: да дам сега адреса...

СЪЩИТЕ изречения, написани според нормата и с ключ за произнасянето

- **Хората бяха абсолютно отвратени, твърдя го, истина е. [твърд'ъ]**
- **Да съм почтен, означава да си позволя да обещаю само това, което мога да изпълня. [позвол'ъ], [изпълн'ъ]**
- **И аз си мисля, че може дори да се направи така: да дам сега адреса... [мисл'ъ]**

Още примери:

■ Нормативно произнасяне

[НОСІЪ], [НОСІЪТ]
[ТВОРІЪ], [ТВОРІЪТ]
[ВИДІЪ], [ВИДІЪТ]
[ХОДІЪ], [ХОДІЪТ]
[БУДІЪ], [БУДІЪТ]
[КУПІЪ], [КУПІЪТ]
[ВОДІЪ], [ВОДІЪТ]
[ВАДІЪ], [ВАДІЪТ]

■ Нормативно писане

НОСЯ,	НОСЯТ
ТВОРЯ,	ТВОРЯТ
ВИДЯ,	ВИДЯТ
ХОДЯ,	ХОДЯТ
БУДЯ,	БУДЯТ
КУПЯ,	КУПЯТ
ВОДЯ,	ВОДЯТ
ВАДЯ,	ВАДЯТ